

ERHVERVSUDDANNELSER 28. juni 2022

Infrastrukturaftalen kan hjælpe med at få uddannet 4.650 lærlinge

Infrastrukturaftalen er en god mulighed for at få uddannet flere faglærte. Arbejdskraftbehovet ligger på 60.000 årsværk, og der er potentiale for at 4.650 af disse årsværk kan være lærlinge i bygge- og anlægsbrancherne. Det svarer til ca. 2.000 flere lærlinge. Dertil kommer flere uddannede på brancheuddannelserne. Samlet vil det give et stort positivt bidrag til de offentlige finanser.

Kontakt

Cheføkonom

Sofie Holme Andersen

📞 61 27 58 24

✉️ sha@ae.dk

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

ANALYSE

Udarbejdet af

Sofie Holme Andersen
Cheføkonom

Mie Dalskov Pihl
Chef for registeranalyse

Marie Lund Andersen
Stud.polit.

Hovedkonklusioner

- Infrastrukturaftalen kan give 60.000 ekstra årsværk i beskæftigelse, hvor et årsværk er defineret som én beskæftiget i ét år.
- Af den ekstra beskæftigelse vil nogen være lærlinge, og der er potentiale til 4.650 lærlingeårsværk i bygge- og anlægsbranchen i Infrastrukturaftalen. Det svarer til ca. 2.000 flere lærlinge. Dertil kommer flere uddannede fra brancheuddannelserne.
- De flere faglærte, der må forventes at følge af Infrastrukturaftalen, er en god forretning for statskassen. Set over livet er en erhvervsuddannelse en millionforretning for de offentlige finanser.
- De offentlige finanser forbedres med cirka 300.000 kr. om året, hvis man løfter en ufaglært dagpengemodtager til beskæftigelse gennem en faglært uddannelse.

Analysen er lavet i samarbejde med BAT.

Infrastrukturaftalen kan give 60.000 årsværk i ekstra beskæftigelse

I juni 2021 indgik Regeringen en infrastrukturaftale med en række af Folketingets øvrige partier. Aftalen opridser en lang række projekter, der skal laves frem mod 2035. De mange projekter er en god mulighed for at få uddannet flere faglærte ved at få lærlinge ind på projekterne. Vi har derfor udvalgt de projekter, der forventes at være anlægsinvesteringer, og regnet lærlingepotentialet for dem. I alt er der regnet på projekter for 94,3 mia. kr. i 2021-priser. De konkrete projekter og deres pris fremgår af bilag.

Potentialet for lærlinge samt behovet for øvrig arbejdskraft beregnes ved hjælp af en input-outputmodel. Det er gjort for både at få de direkte og de indirekte effekter med. Den direkte effekt er det antal personer og lærlinge, der skal bruges for at øge omsætningen i anlægsvirksomhed med 94,3 mia. kr. Men hvis anlægsvirksomhed skal producere mere (output), så kræver det også flere inputs (f.eks. cement fra betonindustrien). Dermed vil øget omsætning i anlægsvirksomhed også skabe øget omsætning i en række andre brancher, der leverer input.

Analysen er lavet under antagelse af, at produktionen er skalerbar, og dermed at en øget omsætning på f.eks. 5 pct. vil betyde 5 pct. mere output og kræve 5 pct. af hvert input fra underbrancherne. Det er også antaget, at produktiviteten forbliver den samme, så antallet af beskæftigede også stiger med 5 pct. Der er ikke taget højde for eventuelle kapitalbehov – altså at en øget produktion ofte vil kræve flere maskiner, mere lagerplads mv. Det er derimod antaget, at produktionskapaciteten kan øges uden ekstra investeringer.

Analysen viser, at projekterne vil have brug for arbejdskraft svarende til 61.000 årsværk, hvor et årsværk defineres som én beskæftiget i ét år. Omkring 32.000 årsværk vil falde i bygge- og anlægsbranchen. Dertil kommer omkring 10.000 årsværk i industrien, og knap 18.000 årsværk i servicebranchen, herunder fra branchen arkitekter og rådgivende ingeniører.

Potentiale for 4.650 lærlingeårsværk

Hvor mange af de 32.000 årsværk, der vil blive lærlinge i bygge- og anlægsbrancherne, afhænger af hvor gode virksomhederne er til at tage lærlinge. Antager vi, at der vil blive taget lærlinge svarende til det nuværende gennemsnit i de specifikke underbrancher i bygge- og anlægsbranchen, vil der skulle bruges 790 lærlingeårsværk frem mod 2035. Det fremgår af Tabel 1. Langt de fleste lærlinge falder i underbranchen anlægsvirksomhed.

Beregningerne tager udgangspunkt i metoden anvendt i en større kortlægning af lærlingeandelen i private virksomheder i 2019, som AE¹ offentliggjorde i februar 2022. Metoden bygger på oplysninger om ansættelser i 53.000 private virksomheder, der har mindst en faglært ansat. Til brug for denne analyse har vi undersøgt lærlingeandelen i visse delbrancher under bygge- og anlægssektoren. Disse lærlingeandele ligger til grund for beregningerne.

Antager vi i stedet, at der vil blive taget lærlinge svarende til gennemsnittet hos de virksomheder, der tager lærlinge i dag, så bliver der i stedet 2.340 lærlingeårsværk. Sigter vi derimod efter den absolutte top, hvorved vi kun ser på virksomheder, der tager lærlinge og bruger gennemsnittet fra den fjerdedel af disse virksomheder, der tager flest lærlinge, så får vi 4.650 lærlingeårsværk.

Vi har dermed et potentiale på 4.650 lærlingeårsværk. Det svarer ikke til 4.650 fuldt uddannede faglærte, da man oftest er lærling i noget mere end ét år. Antager vi, at man er i praktik som lærling i 2,3 år – svarende til antagelsen i en [analyse](#) fra marts 2019 – får man 2.020 fuldt uddannede lærlinge.

Potentiale for 4.650 lærlingeårsværk med Infrastrukturaftalen

Tabellen viser antallet af lærlingeårsværk, der kan oprettes med Infrastrukturaftalen under antagelse af, at der bliver taget lige så mange lærlinge som i nedenstående grupper.

	Alle virksomheder	Virksomheder, der har lærlinge	Top 25 pct. virksomheder med lærlinge
Anlægsvirksomhed	770 lærlinge	2.300 lærlinge	4.560 lærlinge
Bygge og anlæg	790 lærlinge	2.340 lærlinge	4.650 lærlinge

Anm.: Tal er afrundet til nærmeste 10.

Tabel: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistik, Finansministeriet og Det Økonomiske Råd.

Udover at have et stort lærlingepotentiale er der også potentiale for at få uddannet øvrige ufaglærte ved hjælp af brancheuddannelserne. Der findes ni brancheuddannelser indenfor området. De fremgår af boksen.

Brancheuddannelser

- Vejasfaltør
- Maskinfører
- Stilladsmontør
- Nedriver
- Fugemontør
- Diamantskærer
- Betonmager
- Porebetonmontør
- Murerarbejdsmand

Der er stor forskel på lærlingeandelen mellem virksomheder og mellem underbrancher

Der er altså stor forskel på, om man bruger gennemsnittet for underbranchen eller om man bruger de virksomheder med allerflest lærlinge, når vi snakker lærlingeandel. Ser vi på branchen

Anlægsentreprenører, er det omkring 0,9 pct. af de ansatte, der er lærlinge, når man ser på hele underbranchen. Det fremgår af Tabel 2. Ser man i stedet på den fjerdedel af de virksomheder, der tager lærlinge, og som tager flest lærlinge, er det hver 11. ansatte, der er lærling. Den underbranche, der er bedst til at tage lærlinge, er El-installation mv., hvor 7,5 pct. af de ansatte er lærlinge.

De respektive lærlingeandele, der er anvendt i beregningerne i tabel 1, er dem, der fremgår af tabel 2.

TABEL 2

Lærlingeandelen i bygge- og anlægsbrancher

Tabellen viser, hvor stor en andel af beskæftigelsen i virksomhederne der er lærlinge, fordelt på om virksomhederne har lærlinge eller ej.

	Alle virksomheder	Virksomheder, der har lærlinge	Top 25 pct. virksomheder, der har lærlinge
Byggeentreprenører	1,83 pct.	6,75 pct.	15,64 pct.
Anlægsentreprenører	0,90 pct.	4,34 pct.	9,12 pct.
Anden specialiseret bygge- og anlægsvirksomhed mv.	0,78 pct.	6,83 pct.	15,44 pct.
El-installation mv.	7,53 pct.	13,25 pct.	23,22 pct.
VVS- og blikkenslagerforretninger	2,45 pct.	9,20 pct.	17,62 pct.
Tømrer- og bygningsvirksomhed mv.	4,54 pct.	11,24 pct.	20,43 pct.
Maler- og glarmestervirksomhed mv.	2,57 pct.	9,31 pct.	18,59 pct.
Murere	3,29 pct.	9,94 pct.	18,65 pct.
Bygge og anlæg, samlet	3,46 pct.	10,49 pct.	19,55 pct.

Tabel: • Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registre.

Flere faglærte er en god forretning for samfundet

Der er store samfundsøkonomiske gevinster ved erhvervsuddannelserne. Gevinsten af en gennemsnitlig erhvervsuddannelse er i dag på cirka 3 mio. kr. set over livet, når man ser på ekstra skatteindbetalinger samt sparede udgifter til overførsler sammenlignet med, hvis man var ufaglært².

Baggrunden for, at erhvervsuddannelsen er så god en samfundsøkonomisk forretning, er, at de offentlige undervisningsudgifter er relativt små, fordi en stor del af uddannelsen typisk foregår i virksomhederne i

læretiden. Det holder udgifterne til overførsler nede, imens der vil være relativt store skattebetalinger. Omkostningerne til en erhvervsuddannelse ligger i snit på omkring 100.000 kr.

En erhvervsuddannelse er i gennemsnit betalt tilbage inden uddannelsen er fuldført. Forklaringen er, at man ser på, hvor meget mere de uddannede tjener end dem, der ikke har uddannelsen, men som ligner de uddannede. Det at have en praktikplads i en virksomhed giver en arbejdsmarkedstilknytning og en indkomst, som kan være svært at opretholde som ung ufaglært.

AE har for nyligt undersøgt³ effekterne af at uddanne flere faglærte på baggrund af nye estimationer for regneregler som Børne- og Undervisningsministeriet har lavet. Ifølge de nye estimationer vil beskæftigelsen på langt sigt stige med 5.400-8.700 personer, hvis vi hvert år uddanner yderligere 1.000 ufaglærte. I 2017^[2] lavede vi lignende beregninger af effekten af at uddanne 2.000 flere fra ufaglært til faglært blandt 30-årige. Resultaterne viste at den offentlige saldo vil blive forbedret med ca. 3 mia. kr. og eksperimentet vil give overskud inden for fem år.

At give flere ufaglærte en faglært uddannelse er med til at forbedre de offentlige finanser. En del af effekten kommer af at faglærte har en langt bedre arbejdsmarkedstilknytning end ufaglærte. Nedenfor har vi regnet på effekterne på de offentlige finanser, hver gang en ufaglært dagpengemodtager overgår til faglært beskæftigelse.

Nedenstående beregning viser den umiddelbare offentlige provenueffekt hver gang en person overgår fra dagpenge til faglært beskæftigelse. En enlig dagpengemodtager har en umiddelbar negativ effekt på de offentlige finanser, dvs. efter skattebetalinger, på 166.300 kr., mens en faglært beskæftiget med en årsløn på cirka 384.000 kr.⁴ bidrager med cirka 130.000 kr. i skatteindtægter om året. Således er den samlede effekt hver gang én person overgår fra dagpenge til faglært beskæftigelse en umiddelbar forbedring af de offentlige finanser på knap 300.000 kr. Vi har i beregningerne brugt standardårsindkomsten for en enlig arbejder i Finansministeriets familietypermodel. Denne er brugt som eksempel på en faglært beskæftigelse.

Hvis dagpengemodtageren overgår til et job med en årsløn på cirka 308.000 kr.⁵ om året er provenueeffekten på cirka 270.000 kr. Dette svarer til 80 procent af årslønnen for standardårsindkomsten for en enlig arbejder i Finansministeriets familietypermodel. Denne er brugt som eksempel på en ufaglært beskæftigelse.

Det ses af Tabel 3 at forskellen i skatteindbetalinger mellem en faglært og en ufaglært beskæftiget, der har en årsindkomst på hhv. 384.000 kr. og 308.000 kr. er en positiv effekt på provenuet på cirka 30.000 kr. om året.

TABEL 3

Umiddelbar provenueeffekt ved overgang fra dagpenge til beskæftigelse

Tabellen viser den umiddelbare provenueeffekt hver gang en dagpengemodtager kommer i arbejde ved forskellige lønniveauer. Årseffekter. 2022-priser.

	Dagpenge	– Lønmodtager, 384.000 kr. –		– Lønmodtager,
	Ledighed	Beskæftigelse	Nettoeffekt	Beskæftigelse
Overførselsindkomst	229.500 kr.	0 kr.	229.500 kr.	0 kr.
Skatteindbetaling	63.200 kr.	133.500 kr.	70.300 kr.	101.800 kr.
Nettoeffekt	166.300 kr.	133.500 kr.	299.800 kr.	101.800 kr.

Tabel: • Kilde: AE på baggrund af Finansministeriets Familietypermodel

Sådan har vi gjort

Om lærlingeandele

Lærlingeandelene er beregnet efter samme metode anvendt i analysen *"Små byggevirksomheder løfter det største ansvar for fremtidens faglærte"* fra februar 2022. Vi tager udgangspunkt i private virksomheder med mindst 5 fuldtidsansatte og mindst én faglært fuldtidsansat. Hvis der ikke er oplysninger om virksomhedens geografiske placering (arbkod), økonomiske performance (XVT og EGUL) eller branche (branche_db07), indgår virksomheden ikke i analysen. Analysen dækker over ca. 53.000 virksomheder i 2019.

En lærling er defineret som en person, der er studerende på hovedforløbet på en erhvervsfaglig uddannelse (UDEL=52 og hovedgruppe = 30) ifølge KOTRE, og som på samme tid har mindst 95 pct. fuldtidsbeskæftigelse.

Virksomheden indgår kun i analysen, hvis den har en positiv økonomisk performance.

Hvis en virksomhed har mere end ét arbejdssted, beholder vi oplysninger om branche og kommune fra det arbejdssted med flest fuldtidsansatte.

Om årsværk

Beregningen af antallet af årsværk, der skal bruges til Infrastrukturaftalen, er lavet ved hjælp af Danmarks Statistiks Input-Outputtabel på 117 brancher for 2018, der er seneste år. Det er antaget, at hele den direkte effekt falder som omsætning i danske brancher.

Da stødet er lavet i 2018 priser grundet input-output-tabellen, er priser og produktivitet skaleret med senest offentliggjorte nationalregnskabsdata på årsniveau samt prognose fra hhv. Det Økonomiske Råd (for produktivitet) og Finansministeriet (for prisniveau).

Bilag

↓ Bilagstabel

-
- 1** Se analysen " Små byggevirksomheder løfter det største ansvar for fremtidens faglærte" på www.ae.dk
 - 2** I beregningerne har vi taget højde for baggrundsforhold, når vi har regnet på gevinsten af en uddannelse. Det betyder, at vi sammenligner dem, der allerede i dag bliver faglærte med de ufaglærte, der ligner de faglærte mest muligt. Vi har altså ikke sammenlignet en gennemsnitlig faglært med en gennemsnitlig ufaglært, men med de ufaglærte, der ligner de faglærte mest. Konkret betyder det, at de ufaglærte, som vi har sammenlignet med, klarer sig bedre end gennemsnitlige ufaglærte. Læs mere i analysen " Mindre frafald hos børn af ufaglærte giver milliongevinster for samfundet" fra oktober 2020.
 - 3** Se publikationen " Fra ufaglært til faglært forbedrer de offentlige finanser" fra august 2019.
 - 4** Incl. pension 393.000 kr. om året. Standardindkomst for "familietype 120: enlig arbejder uden børn" i Finansministeriets Familietypemodel.
 - 5** Incl. pension 316.000 kr. om året.